

Stuwwallengebied 't Gooi

Hier vind je stuwwallen met droge zandgebieden. Je kunt er wandelen door eikenhakhout- en beukenbos en over heidevelden of stuifzand. Bijvoorbeeld bij het Mauvezand en de Witte Bergen. De Tafelberg is met 36,4 meter het hoogste punt van het Gooi.

De Vecht/Aetsveldsche polder/Weesp-Muiden

Dit is één van de grootste landbouwolders van de Vechtstreek. Er wordt veel werk verzet om dit gebied open en groen te houden.

Naardermeer

Het Naardermeer ligt in een uniek laagveen-gebied en behoort tot de natuur-schatkamer van Nederland. Om het Naardermeer te beschermen kocht Natuurmonumenten het in 1906 en was daarmee het eerste Nederlandse natuurreservaat.

Grebbeberg

Op de Grebbeberg is in de 2e wereldoorlog hevig gevochten. Het gebied is het zuidelijkste deel van de Grebbelinie die loopt tot aan het IJsselmeer. Er is ook een natuurontwikkelingsgebied 'De Blauwe Kamer'. Rondom en bovenop de Grebbeberg kun je mooie wandelingen maken en vind je een vroegmiddeleeuwse walburcht.

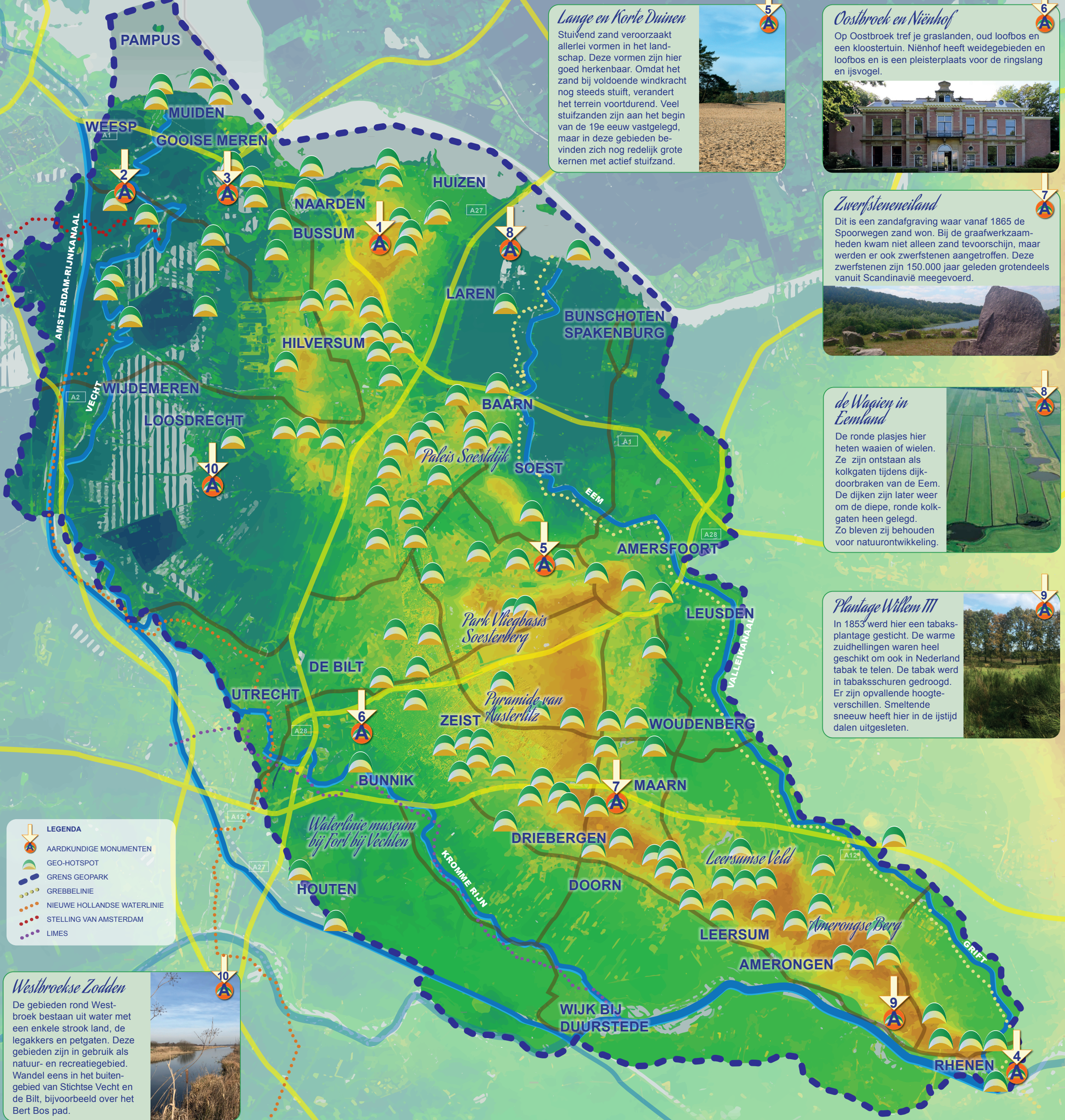
Geopark

Heuvelrug Gooi en Vecht

Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht, waar de geschiedenis aan en onder je voeten ligt

Gooise Meren, Weesp en Wijdemeren

LEGENDA

- AARDKUNDIGE MONUMENTEN
- GEO-HOTSPOT
- GRENS GEOPARK
- GREBBELINIE
- NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE
- STELLING VAN AMSTERDAM
- LIMES

Westbroekse Zodden

De gebieden rond Westbroek bestaan uit water met een enkele strook land, de legakkers en petgaten. Deze gebieden zijn in gebruik als natuur- en recreatiegebied. Wandel eens in het buitengebied van Stichtse Vecht en de Bilt, bijvoorbeeld over het Bert Bos pad.

Lange en Korte Duinen

Stuivend zand veroorzaakt allerlei vormen in het landschap. Deze vormen zijn hier goed herkenbaar. Omdat het zand bij voldoende windkracht nog steeds stuift, verandert het terrein voortdurend. Veel stuifzanden zijn aan het begin van de 19e eeuw vastgelegd, maar in deze gebieden bevinden zich nog redelijk grote kernen met actief stuifzand.

Oostbroek en Niënhof

Op Oostbroek tref je graslanden, oud loofbos en een kloostertuin. Niënhof heeft weidegebieden en loofbos en is een pleisterplaats voor de ringslang en ijsvogel.

Zwerfsteneneiland

Dit is een zandafgraving waar vanaf 1865 de Spoorwegen zand won. Bij de graafwerkzaamheden kwam niet alleen zand tevoorschijn, maar werden er ook zwerfstenen aangetroffen. Deze zwerfstenen zijn 150.000 jaar geleden grotendeels vanuit Scandinavië meegevoerd.

de Wagien in Eemland

De ronde plasjes hier heten waaien of wielen. Ze zijn ontstaan als kolk-gaten tijdens dijk-doorbraken van de Eem. De dijken zijn later weer om de diepe, ronde kolk-gaten heen gelegd. Zo bleven zij behouden voor natuurontwikkeling.

Plantage Willem III

In 1853 werd hier een tabakplantage gesticht. De warme zuidhellingen waren heel geschikt om ook in Nederland tabak te telen. De tabak werd in tabaksschuren gedroogd. Er zijn opvallende hoogteverschillen. Smeltende sneeuw heeft hier in de ijstijd dalen uitgesleten.

Wat is een Geopark?

Een Geopark is een gebied van wereldniveau met uniek samenhangende waarden van aardkunde, levende natuur en cultuurhistorie. Het is een landschap met veel landschapsschoon en cultureel erfgoed, dat ook toeristisch en educatief interessant is.

De ontstaansgeschiedenis en de levende natuur, in combinatie met culturele en regionale tradities en ontwikkelingen vormen de ingrediënten voor een duurzame ontwikkeling ervan.

MEER INFO? WWW.GEOPARKHGV.NL

Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht: ga op reis door de tijd

IJs, wind, water en de mens vormden de Heuvelrug en de natte omgeving. Ga op ontdekkingsstocht om te weten hoe het gebied is ontstaan. Hoe komt die stuwwal hier? Hiervoor moet je meer dan 150.000 jaar terug in de tijd. Toen stuwden ijs massa's aarde en stenen op en vormden zo de Heuvelrug. Water en wind hebben de stuwwal vervolgens verder bewerkt. Ga maar eens naar de Grebbebrug tussen Rhenen en Wageningen en zie hoe de stuwwal hier letterlijk verrijst uit het natte landschap. Of struin door de eeuwenoude bossen of over de grote heidevlakten en verwonder je over de ruimte en weidsheid. Wanneer je over de Soesterduinen loopt, waan je je in de woestijn. Waar komt dit zand vandaan? En wat is de rol van de wind? De geschiedenis ligt hier letterlijk aan en onder je voeten.

IJsmassa's stuwden aarde en stenen op en zo ontstond de stuwwal.

Het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht bestaat niet alleen uit stuwwal, bos, heide en zand. Rondom de Heuvelrug zijn rivieren zoals de Vecht, de Kromme Rijn en de Eem, de Hollandse Waterlinie, de Grebbelinie en de Romeinse Limes. Juist de grote variatie in landschappen, van hoog en droog naar nat en dras, maken dit gebied aantrekkelijk om te ontdekken. Nu, maar zeker ook in het verleden. En dit zie je terug in de sporen die mensen eeuwen geleden hebben achtergelaten in het landschap. Verwonder je bij de prehistorische grafheuvels die overal op de Heuvelrug te ontdekken zijn. En geniet van de prachtige beukenlanen die eeuwen geleden zijn geplant.

Het gebied wordt gekenmerkt door een bijzondere combinatie van geologisch erfgoed en de mede door de mens beïnvloede levende natuur, landschap en cultuurhistorie. De aanwezigheid daarvan is aanleiding voor Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht om te werken aan de Unesco kwalificatie van Geopark. Overal in de wereld zijn Geoparken, in totaal 195 in 48 verschillende landen. In Nederland is nog maar één Geopark: de Hondsrug. De Heuvelrug en de natte omgeving verdient ook dit predicaat, vindt de stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht. Weten waar deze stichting aan werkt? Kijk dan op www.geoparkhgv.nl

Monding Vecht

1

Wat Hoek van Holland is voor de Maas en Katwijk ooit was voor de Oude Rijn, is Muiden voor de Vecht: hier mondt de rivier uit in de zee. Anders dan bij zijn 'grote broers' in het zuidwesten is de monding van de Vecht nog grotendeels de oorspronkelijke loop. Er staan dan ook nog steeds belangrijke oude 'wachters' langs de rivier, zoals het Muiderslot. Dit slot is zeer de moeite waard om te bezoeken en het landschap er omheen te ontdekken.

Kliff en Stormrug

2

Het kenmerkende beeld van zee, strand, klifkust, stuwwal en stormrug zorgde in de afgelopen eeuwen voor een bijzonder gebruik van dit landschap. De stuwwal met het klif was één van de weinige hogere, zandige plekken in de omgeving.

Dat leidde er toe dat daar een gebedshuis kwam te staan. Aanvankelijk een kapel, later een kerk. Ook begraven op die hoogtes had de voorkeur. Beleef de magie en stilte eens op deze plek.

Gooise Meren, Weesp en Wijdemeren

Naardermeer

3

Het Naardermeer geniet landelijke bekendheid als eerste natuurgebied van de Vereniging Natuurmonumenten (1905). Het Naardermeer ligt in een waterrijk gebied met een complex van meren. Er tussen en omheen liggen deels met loofhout begroeide moerassen. Aan de westzijde is ook poldergrasland te zien. Een oase van rust, vlakbij Amsterdam, die goed te beleven is te voet, op de fiets, vanuit een boot of tijdens één van de vaartochten. Er leven onder andere otters, purperreigers en ijsvogels.

Naarden

4

Naarden-Vesting en de omliggende vestingwerken zijn cultuurhistorische fenomenen bij uitstek. Een markante episode in de opleving van Naarden was militair van aard en heeft meteen een aardkundige achtergrond. Na 1672 werd Naarden opgenomen

in de Oude Hollandse Waterlinie. Later in diens opvolger, de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Naarden is één van de best bewaarde vestingsteden in Europa en vooral beroemd om zijn bijzondere en goed bewaard gebleven stervorm. Er is goed te wandelen over de verdedigingswerken. Of maak eens een rondvaart rond die werken.

Naarder Eng

5

De Naarder Eng is een schilderachtig kleinschalig landschap met vriendelijke glooiingen, kleine akkers, houtwallen en bosranden. In het stenen tijdperk woonden hier al mensen, zo blijkt uit vondsten van gebruiksvoorwerpen.

Bijzonder is de klifkust van de voormalige Zuiderzee, die direct tegen de hoge zandgronden van de stuwwal aan beukte.

Aetsveldsepolder

6

Het is waarschijnlijk moeilijk voor te stellen: zo'n 3000 jaar geleden lag ter plaatse van de huidige Aetsveldse Polder een groot binnenmeer. In dezelfde periode werd de Vecht een zijrivier van de Rijn. De Vecht voerde als Rijnarm het nodige slib mee. Dat werd in het meer afgezet. Het al aanwezige veen op de bodem werd daardoor afgedekt met zand en klei.

Nederhorst den Berg

7

In het vlakke polderland steekt de 'berg' van Nederhorst den Berg opvallend boven het omringende vlakke land uit. De hoogte wordt nog eens benadrukt door de kerk met toren die er bovenop staat. Waarschijnlijk verrees de eerste kerk hier al in de achtste eeuw. Het was één van de eerste kerken langs de Vecht. De plek moet opvallend geweest zijn: een grotendeels vlak moerasgebied met een daar bovenuit stekende heuvel. De huidige Willibrordskerk en kasteel Nederhorst zijn een bezoek waard. Het kasteel is alleen buiten te bezichtigen.

Geopark

Heuvelrug Gooi en Vecht

EN NU OP GEOPAD....

In het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht zijn veel interessante Georoutes. Op www.geoparkhgv.nl vind je ze allemaal. Je kunt ze gemakkelijk downloaden van de site en dan..... op pad natuurlijk. Zo kijk je met andere ogen naar de omgeving. Je leert meer over het landschap, de geologie, de cultuurhistorie en de natuur.

Veronder je tijdens het wandelen, laat je inspireren door de informatie en... vergeet vooral niet om je heen te kijken. Het is ieder seizoen weer anders in het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht en iedere route vertelt jou een ander verhaal. Dus ga op Geopad en geniet er tijdsloos van!

COLOFON
Deze ontdekkaart is tot stand gekomen met financiële bijdragen van Waterschap Amstel Gooi en Vecht, Bernard Cultuurfonds, Stichting Mens en zijn Natuur en Gemeente Gooise Meren.

Ontwerp: Studio Herder (www.studioherder.nl)
Teksten en begeleiding: Geopark en CommunicatieCheck (www.communicatiecheck.nl)
Bron foto's en tekst: Muiderslot, Natuurmonumenten, RAAP/Overland en Wikipedia
1e druk: augustus 2023

MEER INFO? WWW.GEOPARKHGV.NL

Vechtoevers

8

Vanaf het moment dat de Vecht een zijarm van de Rijn werd, zo'n 3000 jaar geleden, liet de rivier zand en klei op haar oevers achter.

Het veenlandschap daarachter ontwikkelde zich heel divers. Die ontwikkeling was afhankelijk van de afstand tot de voedselrijke wateren van de rivier. De verschillen in ondergrond zien we in dit gebied nog terug. Neem er eens een kijkje om die verschillen te zien.

Ankeveen

9

In de late middeleeuwen werden op grote schaal veengebieden in West-Nederland ontwaterd, verkaveld en als agrarisch land in gebruik genomen. Dat gebeurde vaak vanaf een rechte lijn in het landschap, die we 'ontginningsas' noemen. Zo'n as was hier de weg Stichts End/Hollands End, die deels op een zandrug ligt. Er zijn wandelroutes tussen de Ankeveense plassen.

Horstermeerpolder

10

Een badkuip die alsmaar van onderaf wil vollopen: dat is de Horstermeerpolder. Steeds speelt hier de vraag welk grondgebruik we in de polder willen hebben en hoe nat het daarvoor mag zijn. De

Horstermeerpolder is een voorbeeld van de strijd tegen het water pur sang. Voor het ontstaan van het Horstermeer kunnen we naar zijn grote broer kijken: het Naardermeer. Beide meren ontstonden vanuit een meanderbocht van de Vecht.

's-Graveland

11

Je ziet het in 's-Graveland nog bijna voor je: terwijl de herenboeren erop toezagen hoe hun arbeiders hun oogsten van het veld haalden, flaneerden de vrouwen van rijke Amsterdamse kooplieden over hun buitenplaatsen. 's-Graveland is een herkenbare buitenplaatszone op de overgang tussen veen en zand. De ligging tussen het lage, natte veen van Kortenhoef en het hoge, droge zand van Hilversum is op kaart én in het terrein nog goed te beleven.

Loosdrecht

12

De geschiedenis is weerbarstig: onze voorouders streden in de middeleeuwen tegen het water. Enkele eeuwen later ontstond water als 'vervelend bijproduct' van de vervening en tegenwoordig recreëren we er met veel plezier. Veen en water spelen een centrale rol in het landschap van

Loosdrecht. De Loosdrechtse Plassen zijn misschien wel de bekendste Vechtplekken. Bekend om de watersport, maar ze bieden ook rust en stilte. Een eldorado voor wandelaars, fietsers en watersporters die van natuur houden.